

Povratak prognanika i izbjeglica u Hrvatskoj

Povratak prognanika i izbjeglica

Od početka procesa povratka 1995. godine ukupno je registrirano: 339.284 povratnika, 218.735 prognanika većinom građana hrvatske nacionalnosti (65%), te 120.549 manjinskih povratnika građana srpske nacionalnosti (35%) – 88.040 iz SiCG, 8.867 iz BiH i 23.642 raseljenih osoba u hrvatskom Podunavlju.

U 2005. godini registrirano je ukupno 7.537 povratnika, od kojih 37% bivših prognanika (2.792) i 63% povratnika srpske nacionalnosti koji su se vratili iz SiCG i BiH (4.745). Od toga je trenutno na skrbi Ministarstva 3.619 povratnika.

- Točan broj izbjeglica koje se žele vratiti u Hrvatsku nije dostupan. Na temelju zahtjeva za povratak, obnovu i stambeno zbrinjavanje podnesenih od izbjeglica koje još uvijek borave u inozemstvu, broj potencijalnih povratnika procjenjuje se na oko 20.000 – 25.000 osoba.

Izbjeglice u SCG i BiH podnijele su 11.822 pojedinačnih zahtjeva za povratak u Hrvatsku, a uz to treba spomenuti i 3.750 neriješenih zahtjeva za obnovu većinom podnesenih od izbjeglica u SCG i BiH, kao i 9.500 zahtjeva za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava od kojih oko 40% boravi u inozemstvu. Kroz provedbu Sarajevske deklaracije trebao bi se ubrzati proces razmjene podataka sa SCG i BiH, te bi se tako stekao uvid u točne podatke o potencijalnim povratnicima.

- U Hrvatskoj je danas preostalo za riješiti: 2.802 prognanika (2.274 iz hrvatskog Podunavlja i 528 iz ostalih područja), 2.783 izbjeglica i 1.655 raseljenih osoba u hrvatskom Podunavlju; a pored toga veći broj izbjeglica koje još borave u inozemstvu uglavnom u SiCG i BiH i žele se vratiti u Hrvatsku (najmanje 11.822 osoba prema zahtjevima za povratak). Svim prognanim i izbjeglim osobama konačno rješenje se osigurava kroz povratak njihovim domovima ili lokalnu integraciju u Hrvatskoj.

Povrat imovine

- Gotovo sva imovina koja je bila zauzeta i u sekvestru RH – 19.280 kuća, vraćene su njihovim vlasnicima i trenutno je preostalo 19 slučajeva zauzete imovine u Kistanju. U završnoj je fazi povrat tih preostalih slučajeva zauzete imovine vlasnicima, a vezano za završetak gradnje novog naselja u Kistanjama za stambeno zbrinjavanje privremenih korisnika te zauzete imovine.

U 2005. godini vraćeno je ukupno 1.100 kuća njihovim vlasnicima nakon što su tu imovinu napustili privremeni korisnici. Korisnicima je osigurano stambeno zbrinjavanje u kućama kupljenim od APN ili im je dodijeljen građevinski materijal, a mali broj smješten je u državnim stanovima. Glavnina povrata imovine u 2005. godini vezana je za završetak gradnje naselja za stambeno zbrinjavanje u Golubiću (Knin), Obrovcu (Karin Slana), Benkovcu (tri naselja), Tušiloviću, Gračacu i Kistanjama. U posljednje dvije godine izgrađeno je 12 novih naselja sa 800 kuća, gdje je korisnicima Ministarstvo darovalo građevinski materijal i zemljište, te izgradilo kompletnu infrastrukturu naselja.

U tijeku je provedba programa popravka vraćene devastirane imovine prema zaključku Vlade iz srpnja ove godine – ukupno 395 slučajeva zabilježenih devastacija gdje je utvrđeno da imovina nije u međuvremenu prodana ili obnovljena. Za dio navedene imovine izrađeni su projekti sanacije i započeo je njihov organizirani popravak, a za ostale su u pripremi projekti sanacije.

Obnova

- *Obnova stambenog fonda:* Zadnjih nekoliko godina (od 2002. godine), većina korisnika obnove su građani srpske nacionalnosti – oko 70%. Većina ih je zahtjeve podnijela u dva produžena roka za obnovu – u 2001. godini te od ožujka do rujna 2004. godine, ukupno oko 38.000 zahtjeva.

Za riješiti je preostalo još ukupno 3.750 zahtjeva za obnovu, od kojih se 2.750 odnosi na zahtjeve podnesene u zadnjem produženju roka, te 1.000 ranije podnesenih zahtjeva gdje su u tijeku drugi imovinski postupci ili su zahtjevi nepotpuni i ne mogu se riješiti bez suradnje vlasnika. Svi do sada riješeni zahtjevi već su uključeni u obnovu.

U 2005. godini obnovljeno je 9.510 kuća i stanova: 5.207 isplaćenih novčanih potpora za kuće manjeg oštećenja, 373 obnovljena stana, te 3.930 kuća višeg stupnja oštećenja. U tijeku je i obnova 105 stanova, a u pripremi za obnovu je još 968 stanova.

Ove godine planira se završiti program organizirane obnove 3.000 kuća koji je započeo sredinom 2005. godine, te započeti program obnove i isplate novčanih potpora za preostalih ukupno najviše 5.000 oštećenih kuća – 1.000 kroz program organizirane obnove i do 4.000 kroz isplatu novčanih naknada. Time bi trebao biti završen program obnove u ratu oštećenog stambenog fonda u Hrvatskoj,

- *Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka
Zagreb, 12. travnja 2006.*

izuzev pojedinačnih slučajeva (prelokacije, neriješeni imovinsko-pravni odnosi i dr.).

Do sada je u Republici Hrvatskoj obnovljeno ukupno 139.217 razorenih ili oštećenih kuća i stanova u iznosu od 15 milijarde KN iz državnog proračuna.

- Programom elektrifikacije povratničkih naselja koje su 2005. godine zajednički financirali Ministarstvo i Hrvatska elektroprivreda obuhvaćeno je oko 50 povratničkih mjesta u prvom redu onih s manjinskim povratnicima, odnosno ukupno 4.000 kućnih priključaka na niskonaponsku mrežu. Uz osnovnih 55 milijuna kuna za taj program naknadno je dodano 7,855 milijuna kuna sredstava HEP-a za elektrifikaciju još nekoliko naselja (Biljane Gornje i Biljane Donje). Od toga je do sada realizirano oko 75% priključaka. U 2006. godini nastavlja se program elektrifikacije ostalih povratničkih naselja u ukupnom iznosu od 107 milijuna kuna koje u cijelosti osigurava HEP.

Stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava

- Ministarstvo je u 2005. godini počelo intenzivnu provedbu programa stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava kao zadnje preostale skupine izbjeglica kojima je još potrebno osigurati stambeni smještaj nakon povratka u Hrvatsku. Osobiti napor se ulaže u stambeno zbrinjavanje u urbanim centrima (izvan PPDS) gdje je do sada kupljen 41 stan za bivše nositelje stanarskog prava – u Zagrebu, Osijeku i Karlovcu. Također je u tijeku rješavanje većeg broja zahtjeva i utvrđivanje prava na stambeno zbrinjavanje izvan PPDS-a – ukupno 800 zahtjeva.

Cjelovit dinamički plan stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava je u pripremi, a obuhvatiti će kupovinu stanova na tržištu i izgradnju većeg broja stanova u razdoblju pet godina. Na PPDS-u dio stanova će se osigurati u stambenim zgradama koje će se uključiti u obnovu, a većina zahtjeva riješit će se kroz ostale modele stambenog zbrinjavanja – u prvom redu kupovinu stanova i kuća preko APN-a

Od ukupno podnesenih zahtjeva za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava za riješiti je preostalo 9.500 zahtjeva, za koje je potrebno osigurati najviše do 7.500 stambenih jedinica:

Izvan PPDS: Do kraja roka za podnošenje zahtjeva koji je istekao 30. rujna 2005. godine, podneseno je ukupno 4.466 zahtjeva, od kojih 2.218 za najam stana i 2.248 za kupnju stana. Većina podnositelja zahtjeva boravi u SiCG – 2.059 u SiCG, 674 u BiH, 1.509 u RH i 225 drugdje.

Na PPDS: Riješeno je i stambeno zbrinuto do sada ukupno 2.668 obitelji bivših nositelja stanarskog prava, i to većina na području grada Vukovara u stanovima koje je obnovilo Ministarstvo.

Za riješiti je preostalo 4.912 zahtjeva bivših nositelja stanarskih prava, od kojih se:

- 1.517 zahtjeva odnosi na korisnike koji već privremeno borave u stanovima i za njih je potrebno završiti administrativnu proceduru utvrđivanja prava na stambeno zbrinjavanje, a
- 3.395 zahtjeva odnosi se na korisnike za koje treba osigurati objekte stambenog zbrinjavanja.

Provedba Sarajevske deklaracije

- U siječnju 2005. godine potpisana je između Vlada Hrvatske, BiH i SCG tzv. Sarajevska deklaracija, čiji je cilj koja je značila konačno zatvaranje pitanja povratka izbjeglica u sve tri zemlje, tako da do kraja 2006. godine svaka od tri države preostalim izbjeglicama koje borave na njihovu teritoriju osigura trajno rješenje bilo kroz povratak u matičnu državu bilo kroz lokalnu integraciju.

Hrvatska je Vlada 22. srpnja 2005. usvojila hrvatsku Mapu puta za završetak povratka izbjeglica u RH do kraja 2006. godine s jasno utvrđenim aktivnostima. Za provedbu aktivnosti utvrđeni su rokovi i osigurana sredstva u proračunu – za 2005. godinu oko 2,3 milijarde KN, te oko 2,1 milijarda KN u 2006. godini. Najveći dio aktivnosti i sredstava usmjeren je na povratak izbjeglica u Hrvatsku i rješavanje njihovih stambenih problema kroz obnovu i stambeno zbrinjavanje, potom na infrastrukturne i razvojne programe, te oko 300 milijuna za razminiranje u svakoj godini.

Tijekom listopada u intenzivnim konzultacijama s međunarodnom zajednicom u Hrvatskoj (OESS, EK i UNHCR), raspravljeno je o predloženoj hrvatskoj Mapi puta. Hrvatska strana je prihvatila niz sugestija međunarodne zajednice koje su najvećim dijelom uključene u izmijenjenu hrvatsku Mapu puta. Sličan dijalog je nastavljen s dvije susjedne zemlje, koji je završen ministarskim konzultacijama održanim 31. ožujka 2006. godine u Sarajevu kako bi se čitav proces ubrzao, u prvom redu izrada zajedničke provedbene matrice tri države.

Slijedom toga se nakon četveromjesečnog prekida 11. travnja u Beogradu ponovno sastala radna skupina za provedbu Sarajevske deklaracije. Članovi navedene radne skupine (*Task Force*) su najodgovorniji predstavnici Hrvatske, BiH i SiCG, zaduženi od svojih vlada za povratak izbjeglica, te predstavnici OESS-a, UNHCR-a i EK.

- *Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka
Zagreb, 12. travnja 2006.*